

Aizsardzības ministrija

K. Valdemāra iela 10/12, Rīga, LV-1473; tālr.: 67210124; e-pasts: kanceleja@mod.gov.lv; www.mod.gov.lv

Rīgā, 03.08.2021.

Nr. MV-N/1993

Uz 08.07.2021.

Nr. VSS-645/26/16.par

JN:VEP
LR Valsts robezsardzes dienests
pienākumu izpildītājs
2021.08.03

Iekšlietu ministrijai

Noteikumu projekts "Kuģošanas līdzekļa vajāšanas, apturēšanas, pārbaudes un aizturēšanas kārtība un nosacījumi" VSS-645

Atsaucoties uz Iekšlietu ministrijas izstrādāto un 2021. gada 8. jūlija valsts sekretāru sanāsmē izsludināto Ministru kabineta noteikumu projektu "Kuģošanas līdzekļa vajāšanas, apturēšanas, pārbaudes un aizturēšanas kārtība un nosacījumi" (VSS-645) informēju, ka Aizsardzības ministrija (turpmāk - AM) savas kompetences ietvaros ir izskatījusi minēto noteikumu un atbalsta tā tālāku virzību, ja tiek ņemti vērā sekojošie iebildumi un priekšlikumi.

Iebildumi:

1. Ministru kabineta noteikumu "Kuģošanas līdzekļa vajāšanas, apturēšanas, pārbaudes un aizturēšanas kārtība un nosacījumi" projekta (turpmāk – MK noteikumu projekts) sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (turpmāk – anotācija) I sadaļas 2. punktā minēts, ka MK noteikumu projekta izpratnē kuģošanas līdzeklis tiek saprasts pēc Jūras kodeksa 1.1. panta definējuma.

Vēršam uzmanību, ka Jūras kodeksa 1.¹ pants paredz, ka kuģis, ja šajā kodeksā nav noteikts citādi, ir kuģošanas līdzeklis — inženiertehniska ierīce, kas konstruktīvi paredzēta kuģošanai, kamēr saskaņā ar Jūras kodeksa 2. pantu šis kodekss neattiecas uz karakuģiem un to personālu, ja šajā kodeksā vai citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi. Apvienoto Nāciju Organizācijas 1982. gada 10. decembra Jūras tiesību konvencijas (turpmāk – Konvencija):

- 95. pants paredz, ka karakuģiem atklātā jūrā ir pilnīga imunitāte pret jebkuras citas valsts, izņemot karoga valsti, jurisdikciju;

- 30. pants nosaka, ka, ja kāds karakuģis neievēro piekrastes valsts likumus un noteikumus, kas attiecas uz teritoriālo ūdeņu šķērsošanu, un ignorē jebkuru viņam izvirzīto prasību tos ievērot, piekrastes valsts var to pieprasīt nekavējoties atstāt teritoriālo jūru;

- 32. pants paredz, ka, izņemot gadījumus, kas paredzēti A apakšnodaļā¹ un 30. un 31. pantā, nekas šajā Konvencijā neskar karakuģu un citu nekomerciālos nolūkos izmantotu valsts kuģu imunitāti.

Attiecīgi, lūdzam anotācijā atklāt MK noteikumu projektā paredzētos Valsts robezsardzes veikto darbību nosacījumus attiecībā uz karakuģiem, t.sk. precizējot termina "kuģošanas līdzeklis" tvērumu MK noteikumu projekta izpratnē.

2. AM vērš uzmanību, ka daļēji Noteikumu projekta nosaukums un arī saturs atsevišķos

¹ 3. nodaļas "Miermīlīga caurbraukšana teritoriālajā jūrā" A Apakšnodaļa "Noteikumi, kurus piemēro visiem kuģiem"

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR

LAIKA ZĪMOGU

VRS nodalnes tiesīgs un arhīva nodalnes speciāliste

04.08.2021

SANĒMTS

Veikts 03.08.2021.

Lietvedības un arhīva nodalnes

Nr. 4789 2021.08.03.08.2021.

03.08.21

punktos dublē Ministru kabineta 2016.gada 14.jūnija noteikumos Nr.363 "Kuģu kontroles, pārbaudes un aizturēšanas kārtība Latvijas ūdeņos" noteikto Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku flotiles vienības, kas pilda krasta apsardzes funkcijas (turpmāk – Krasta apsardze), kompetenci. Minētais var radīt neizpratni gan jebkuram sabiedrības loceklim, kas iepazīstas ar normatīvo regulējumu, gan arī tiesību normas piemērotājam – Valsts robezsardzes vai Krasta apsardzes amatpersonai.

Ņemot vērā minēto, iesakām pārskatīt un pārstrādāt Noteikumu projektu, lai tas noteiktu Valsts robezsardzes kompetencei atbilstošas robezsarga tiesības. Piemēram, Noteikumu projekta 5.2.apakšpunktā noteiktais pamats Valsts robezsardzei veikt kuģošanas līdzekļa pārbaudi nav īstenojams tik plaši, kā tas minēts Noteikumu projektā, jo atbilstoši Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 7.panta pirmajai daļai un 44.pantam, Krasta apsardze ir kompetentā institūcija, kas kontrolē, kā tiek ievēroti normatīvie akti un starptautiskās tiesību normas, kas nosaka Latvijas ūdeņu izmantošanas kārtību. Tāpat Noteikumu projekta 6.punktā uzskaitītas vairākas darbības, ko sevī ietver kuģošanas līdzekļa pārbaude, tomēr minētajā punktā nav minēts par personu ceļošanas dokumentu pārbaudi, lai gan atbilstoši Valsts robezsardzes likuma 4.pantam tieši Valsts robezsardzes funkcija ir novērst nelegālo migrāciju.

3. Valsts robezsardzes likuma 15.panta ceturtajā daļā noteiktajā deleģējumā Ministru kabinetam ir minēta kuģošanas līdzekļa apturēšanas kārtība un nosacījumi, tomēr ne Noteikumu projekta tekstā, ne tā anotācijā netiek skaidrots, ko sevī ietver, pie kādiem nosacījumiem un kādā kārtībā tiek veikta kuģošanas līdzekļa apturēšana. Ņemot vērā minēto, aicinām papildināt Noteikumu projektu un tā anotāciju ar minētā skaidrojumu.

Priekšlikumi:

1. MK noteikumu projektā lietoto terminu "Latvijas Republikas ūdeņi" un "ārpus tiem" jēdzieniskais tvērumš nav viennozīmīgi skaidrs (vai ar Latvijas Republikas ūdeņiem MK noteikumu izpratnē saprot arī, piemēram, ekskluzīvo ekonomisko zonu un kādos gadījumos, skat. Konvencijas 111. panta 2. punktu), jo šādu terminu skaidrojums nav ne Jūras kodeksā², ne Valsts robezsardzes likumā, ne MK noteikumu projekta, kā arī to piemērošana nav skaidrota ne Valsts robezsardzes likuma, ne MK noteikumu projekta anotācijā.

Līdz ar to ierosinām izvērtēt nepieciešamību paredzēt arī terminu "Latvijas Republikas ūdeņi" un "ārpus tiem" skaidrojumu anotācijā līdzīgi kā tas izdarīts ar terminiem "kuģošanas līdzeklis" un "kompetenta institūcija", piemēram, atsaucoties uz vai citējot Konvencijas 111. panta nosacījumus vajāšanas uzsākšanai un turpināšanai.

2. Lūdzam anotācijā, pirmo reizi lietojot saīsinājumu "Konvencija", norādīt Konvencijas pilno nosaukumu.

3. Anotācijā norādīts, ka: "atbilstoši Jūras kodeksa 8. panta otrās daļas 1. punktam Valsts robezsardzes kuģi un kuteri ir reģistrēti Latvijas Kuģu reģistrā kā valsts dienesta kuģi, tie ir skaidri marķēti un atpazīstami. Minētais nozīmē, ka arī Valsts robezsardzes kuģi un kuteri var veikt Konvencijas 111. pantā minētās darbības."

Lūdzam izvērtēt nepieciešamību precizēt atsauci uz Jūras kodeksa 8. panta 1. punktu, norādot attiecīgos apakšpunktus, piem., tikai Jūras kodeksa 8. panta otrās daļas 1. punkta a) apakšpunktu vai arī, piem., otrās daļas 2. punkta a) apakšpunktu. Ja ir paredzēts tikai 1. punkta a) apakšpunkts, tad ir jautājums, vai visi Valsts robezsardzes kuģi un kuteri ir garumā 12 un vairāk metri, un klasificējas reģistrācijai Kuģu reģistrā saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu vai tomēr dažu kuģu/kuteru garums ir mazāks par 12 metriem un attiecīgi tos reģistrē Ceļu satiksmes drošības direkcijas reģistrā.³ Pēdējā gadījumā būtu nepieciešams veikt tehniskus precizējumus anotācijā, paredzot arī atsauci uz Ceļu satiksmes drošības direkcijas reģistru.

² Jūras kodeksa 2. pantā par Latvijas ūdeņiem uzskata Latvijas jurisdikcijā esošos ūdeņus.

³ Jūras kodeksa 8.pants.

(2) Latvijā kuģus reģistrē:

4. Anotācijā ir aizpildīta V sadaļas 2. punkts "Citas starptautiskās saistības", bet trūkst V sadaļas 2. tabula.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra instrukcijas Nr. 19 "Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība" 58. punkta nosacījumiem anotācijas V sadaļas 2. tabula "Ar tiesību akta projektu izpildītās vai uzņemtās saistības, kas izriet no starptautiskajiem tiesību aktiem vai starptautiskas institūcijas vai organizācijas dokumentiem. Pasākumi šo saistību izpildei" raksturo ar projektu izpildītās vai uzņemtās saistības, kas izriet no katra starptautiskā dokumenta, kurš norādīts saskaņā ar šīs instrukcijas 57.1. apakšpunktu. Savukārt anotācijas V sadaļas 2. punkts tiek pildīts saskaņā ar instrukcijas 57.1. apakšpunktu.

Attiecīgi lūdzam izvērtēt nepieciešamību papildināt anotāciju ar V sadaļas 2. tabulu atbilstoši instrukcijā paredzētajam.

5. No MK noteikumu projekta 2. punkta redakcijas izriet, ka Valsts robežsardze ir tiesīga uzsākt kuģošanas līdzekļa, kas atrodas Latvijas Republikas ūdeņos, vajāšanu un apturēšanu saskaņā ar Konvencijas 111. pantu, bet attiecībā uz kuģošanas līdzekļa vajāšanas un apturēšanas turpināšanu ārpus Latvijas Republikas ūdeņiem atsaucies uz Konvencijas 111. pantu vairs nav.

Savukārt Valsts robežsardzes likuma 15. panta ceturtdā daļa, uz kura pamata paredzēts izdot šo MK noteikumu projektu, saskaņā ar Konvencijas 111. pantu ir noteiktas tiesības vajāt, apturēt, pārbaudīt un aizturēt kuģošanas līdzekļus ārpus Latvijas Republikas ūdeņiem, kamēr normas daļā par tiesībām veikt darbības Latvija Republikas ūdeņos atsaucies uz Konvenciju nav.

Attiecīgi ierosinām izvērtēt nepieciešamību precizēt tiesību normu redakcijas un/vai anotācijā skaidrot Konvencijas 111. panta piemērošanas nianses.

6. AM ierosina svītrot Noteikumu projekta 3.punktu, jo tas dublē ANO Jūras tiesību konvencijas 111.panta 3.punktā noteikto.

7. AM ierosina svītrot Noteikumu projekta 4.punktā vārdus "Valsts robežsardzes kuģošanas līdzekļa kapteinis vai cita", jo šajā punktā ir pietiekama norāde, ka Valsts robežsardzes priekšnieka pilnvarota amatpersona pieņem lēmumu par kuģošanas līdzekļa vajāšanu vai apturēšanu.

8. AM ierosina Noteikumu projekta 6.punkta uzskaitījumu veidot izsmeļošu, proti, 6.11.apakšpunta vietā uzskaitīt arī citus nosacījumus, kas tiks pārbaudīti, lai jebkuram kuģošanas līdzekļa kapteinim būtu skaidri iespējamās pārbaudes apmēri.

9. AM ieskatā nav lietderīgi un samērīgi pakļaut kuģošanas līdzekli atkārtotai pārbaudei, ja viena no valsts dienesta amatpersonām jau to ir veikusi, līdz ar to aicinām vērtēt nepieciešamību veikt Valsts robežsardzes un Krasta apsardzes savstarpēju informācijas apmaiņu par veiktajām kuģošanas līdzekļu pārbaudēm un tajās konstatēto. Tāpat ierosinām Noteikumu projekta 9.punktā atrunāt, kādos gadījumos un par cik būtiskiem pārkāpumiem kuģošanas līdzeklis tiks aizturēts, jo kuģošanas līdzekļa neattaisnota apturēšana vai aizturēšana var radīt būtiskas finansiālas sekas un tai jābūt samērīgai attiecība pret pārkāpuma būtiskumu.

10. AM ierosina Noteikumu projekta anotācijas 2.punktā minēto par robežsarga tiesībām pielietot fizisko spēku, speciālos līdzekļus un dienesta šaujamieroci, veicot pārbaudi vai aizturēšanu, iekļaut arī Noteikumu projekta tekstā, kā arī apsvērt nepieciešamību šīs pašas robežsarga tiesības attiecināt arī uz kuģošanas līdzekļa vajāšanu un apturēšanu.

Valsts sekretāra p.i.

Paraksts ar e-parakstu

Mārtiņš Paškēvičs

Rīčards Muižnieks, 67335237
Ricards.Muiznieks@mod.gov.lv

1) Kuģu reģistrā: a) kravas kuģus, pasažieru kuģus, kuģošanas līdzekļus, kas pārvadā pasažierus komerciālā nolūkā, un speciāliem nolūkiem paredzētus kuģus (velkoņi, ledlauži, loču kuģi, glābšanas kuģi, mācību un pētnieciskie kuģi, kabeļu licēji, gruntssmēļēji, liellaivas, palīgkuģi, peldošie ceļņi u. c.) neatkarīgi no garuma, kā arī kuģus, kuri paredzēti valsts dienestu funkciju (valsts robežas apsardzība, vides aizsardzība, avāriju novēršana u. c.) veikšanai un kuru maksimālais garums ir 12 metru un vairāk, [...]
2) Ceļu satiksmes drošības direkcijas reģistrā — šādus kuģošanas līdzekļus, kuru maksimālais garums ir mazāks par 12 metriem un kuri nav jāreģistrē Kuģu reģistrā: a) valsts dienestu funkciju veikšanai paredzētus kuģošanas līdzekļus [...]

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

